

Sygn. akt VIII C 1830/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, VIII Wydział Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący : Sędzia SR Tomasz Kalsztein

Protokolant : sekr. sąd. Kamila Zientalak

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł.

przeciwko E. N.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej E. N. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 3.219,79 zł (trzy tysiące dwieście dziewiętnaście złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) wraz odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od kwot:

- 3.125 zł (trzy tysiące sto dwadzieścia pięć złotych) od dnia 27 września 2016 roku do dnia zapłaty;

- 94,79 zł (dziewięćdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt dziewięć groszy) od dnia 5 lipca 2017 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej E. N. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 955,98 zł (dziewięćset pięćdziesiąt pięć złotych dziewięćdziesiąt osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu w części.

Sygn. akt VIII C 1830/17

UZASADNIENIE

W dniu 5 lipca 2017 roku powód - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, wytoczył przeciwko pozwanej E. N. powództwo o zapłatę kwoty 3.407,29 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzona przedmiotowym powództwem wierzytelność wynika z zawartej przez pozwanego z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. w dniu 3 czerwca 2016 roku umowy pożyczki o numerze (...), która została wypłacona pozwanemu zgodnie z warunkami określonymi w umowie. Z uwagi na opóźnienie z zapłatą rat pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział pozwanemu umowę w dniu 13 września 2016 roku i zażądał spłaty całości pozostałego zadłużenia. W dniu 4 listopada 2016 roku pożyczkodawca zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności obejmującą m.in. wierzytelność przysługującą cedentowi względem pozwanej z w/w umowy pożyczki.

Na kwotę dochodzoną przedmiotowym powództwem składa się: niespłacony kapitał pożyczki – 2.500 zł, niespłacona prowizja za udzielenie pożyczki – 625 zł, niespłacona prowizja za obsługę pożyczki – 187,505 zł, niespłacone odsetki umowne – 63,82 zł i idsetki umowne za opóźnienie – 30,97 zł.

(pozew k. 3-5v)

W dniu 18 lipca 2017 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 426)

Od powyższego nakazu zapłaty sprzeciw złożyła pozwana zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa.

(sprzeciw k. 49-50)

W piśmie procesowym z dnia 6 października 2017 roku strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu.

(pismo procesowe k.. 54)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 czerwca 2016 roku E. N. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę pożyczki ratalnej numer (...) w wysokości 2.500 zł. Spłata pożyczki miała nastąpić zgodnie z harmonogramem spłaty w dwunastu ratach, do dnia 5 czerwca 2017 roku. Prowizja wstępna za udzielenie pożyczki wynosiła 625 zł, zaś prowizja za obsługę pożyczki wynosiła 62,50 zł za każdy rozpoczęty okres odsetkowy, prowizja za obsługę pożyczki doliczana była do każdej raty pożyczki (12 x 62,50 zł), zgodnie z harmonogramem spłaty. Wysokość prowizji za obsługę pożyczki, jak wskazano w Ogólnych warunkach udzielania pożyczek, miała odpowiadać kosztom A. poniesionym w związku z obsługą pożyczki i obejmować: m.in. koszty utrzymania systemu (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki), monitorowania zadłużenia, wynagrodzenia za pośrednictwo przy wykonywaniu umowy pożyczki (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki z tym zastrzeżeniem, że to dotyczyło pośrednictwa przy zawieraniu umowy pożyczki). W przypadku braku terminowej spłaty pożyczki, pożyczkodawca miał prawo wypowiedzieć umowę pożyczki i naliczać opłatę odszkodowawczą w wysokości 5 zł za każdy dzień opóźnienia jednakże nie dłużej niż przez 60 dni. Kwota pożyczki była oprocentowana według stopy procentowej równej dwukrotności odsetek ustawowych. Na dzień zawarcia umowy stopa procentowa wynosiła 10% w stosunku rocznym zaś stopa referencyjna NBP wynosiła 1,5% w stosunku rocznym.

Umowa została zawarta na wniosek pozwanej.

(umowa pożyczki wraz z wnioskiem o udzielenie pożyczki krótkoterminowej i regulaminem k. 24-36)

Pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłacała rat pożyczki zgodnie z harmonogramem. W dniu 13 września 2016 roku, w związku z brakiem terminowej spłaty pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział pozwanemu przedmiotową umowę. Kierując do pozwanego powyższe oświadczenie pożyczkodawca jednocześnie ostatecznie wezwał go do zapłaty kwoty 3.386,10.

(wypowiedzenie umowy pożyczki k. 22)

W dniu 4 listopada 2016 roku (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zawarła z powodem umowę przelewu wierzytelności m.in. opisanej powyżej wobec dłużnika J. S.. Pozwany został zawiadomiony o dokonanej cesji wierzytelności.

(umowa przelewu wierzytelności k. 10v-17v, porozumienie do umowy ramowej przelewu wierzytelności k. 10v-21, zawiadomienie k. 37)

Na dzień 5 lipca 2017 roku, to jest na dzień wytoczenia powództwa, pozwana nie uregulowała należności wynikających z tytułu umowy pożyczki, o której mowa, na łączną kwotę 3.407,29 zł. Na kwotę tę składa się:

- niespłacony kapitał pożyczki – 2.500 zł,
- niespłacona prowizja wstępna za udzielenie pożyczki – 625 zł,
- niespłacona prowizja za obsługę pożyczki – 187,50 zł,
- odsetki umowne za korzystanie z kapitału – 63,82 zł;
- odsetki umowne za opóźnienie – 30,97 zł.

Do dnia wyrokowania pozwana nie spłaciła powyższej należności.

(okoliczności bezsporne)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części, co do kwoty 3.219,79 zł w pozostałym zakresie, to jest co do żądania prowizji za obsługę pożyczki w wysokości 187,50 było ono niezasadne.

W rozpoznawanej sprawie pozwana w złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym jedynie oświadczyła, że składa sprzeciw od nakazu zapłaty. Jednocześnie powód, w ocenie Sądu wykazał, że jego poprzednik prawny zawarł z pozwaną umowę pożyczki o określonej treści, której jednak pozwana nie spłaciła w całości zgodnie z treścią zawartej umowy. Powód wykazał przy tym swoją legitymację czynną do występowania w niniejszym procesie.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Skoro zatem pozwana, jako pożyczkobiorca, zawarła umowę pożyczki na kwotę 2.500 zł, od której miała zapłacić prowizję za jej udzielenie w wysokości 625 zł, to winna ją zwrócić w określonym umową terminie, w dwunastu ratach do dnia 5 czerwca 2017 roku. Wobec jednak tego, że pozwana nie spłacała pożyczki w określonych umową ratach, pożyczkodawca miał prawo wypowiedzieć umowę pożyczki, co też uczynił w dniu 213 września 2016 roku, stawiając w stan natychmiastowej wymagalności całą, niespłaconą kwotę pożyczki. W konsekwencji powód, który nabył przedmiotową wierzytelność od pożyczkodawcy, miał prawo dochodzić przedmiotowej wierzytelności w zakresie kapitału pożyczki, niespłaconej prowizja za udzielenie pożyczki,

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.219,79 zł , uwzględniając również żądanie odsetkowe zarówno co do kwoty skapitalizowanych odsetek jak i dalszych.

W pozostałej części, obejmującej prowizję za obsługę pożyczki, powództwo podlegało oddaleniu.

Wskazana w umowie prowizja za obsługę pożyczki w wysokości 62,50zł za każdy rozpoczęty okres odsetkowy - za każdy miesiąc udzielenia pożyczki

(12 x 62,50 zł=750zł) w ocenie Sądu, stanowiła w istocie w okolicznościach niniejszej sprawy, próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, które od kwoty 2500 zł (kwota pożyczki) za czas, na który udzielono pożyczki, wyniosłyby 350 zł (kalkulator odsetek maksymalnych). Pozwana, w ocenie Sądu, płacąc prowizję za obsługę pożyczki miała ponieść ukryte, wysokie koszty pożyczki, które w istocie stanowiły lichwiarskie odsetki. W ogólnych warunkach udzielania pożyczek zastrzeżono wprawdzie, że prowizja ta miała odpowiadać kosztom pożyczkodawcy poniesionym w związku z obsługą pożyczki i obejmować:, m.in. koszty utrzymania systemu (powyższe obejmowała również prowizja za udzielnie pożyczki), monitorowania zadłużenia, wynagrodzenia za pośrednictwo przy wykonywaniu umowy pożyczki (powyższe obejmowała również prowizja za udzielnie pożyczki z tym zastrzeżeniem, że to dotyczyło pośrednictwa przy zawieraniu umowy pożyczki), nie mniej powyższe nie zmienia oceny Sądu w tym zakresie. Już sam w sobie sposób naliczania opłaty ukazuje jej bliźniacze podobieństwo do odsetek.

Dokonując analizy treści umowy Sąd ustalił, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu art. 359 § 2 1 k.c. poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za obsługę pożyczki, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tychże. Zauważenia wymaga przy tym, że w przedmiotowej umowie pożyczkodawca dodatkowo zastrzegł prowizję za udzielnie pożyczki w wysokości 625 zł, a zatem na poziomie 25 % kapitału pożyczki. Omawiana prowizja w ocenie Sądu nie była zatem wyłącznie ekwiwalentem za obsługę pożyczki, a stanowiła dla powoda dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki pełniąc faktycznie funkcję dodatkowych odsetek, a zatem jej wysokość podlega ocenie na podstawie powołanego przepisu art. 359 k.c. Dodatkowo kwota pożyczki została oprocentowana.

Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, że stosowany przez powoda zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2 1k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.).

Zgodnie z tym przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Wobec braku przepisu przewidującego inny skutek zastrzeżenia zawyżonych opłat dodatkowych – jest ono nieważne, a zatem Sąd nie mógłby uwzględnić żądania w tym zakresie.

Pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wielokrotnie wyrażony w orzecznictwie. Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela przytoczone wcześniej stanowisko, że postanowienia umowne, wprowadzające wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r., V ACa 622/14; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 2016-01-21, sygn. akt III Ca 1712/15).

Biorąc pod uwagę wielkość prowizji za udzielnie pożyczki i obsługę pożyczki w stosunku do wielkości udzielonej pożyczki i czasu na jaki została ona udzielona, należy uznać prowizję za obsługę pożyczki za wygórowaną i tym samym zawierającą w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, co pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów o której mowa w art. 353¹ k.c. Również za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego uznać należy przedmiotowe postanowienie umowne nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia prowizji za obsługę pożyczki. Wobec tego, że zasady współzycia społecznego ograniczają zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c.). w/w umowa również z tego powodu jest częściowo, bezwzględnie nieważna w omawianym zakresie na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. art. 58 § 3 k.c. Zarówno art. 353¹ k.c., jak i art. 58 § 1 i 2 k.c. w sposób jednoznaczny określają bowiem granicę, w jakich strony mogą dokonywać czynności prawnych. Prawo chroni uczciwość obrotu i zabrania rażącego naruszania reguł słuszności kontraktowej.

Niezależnie od powyższych rozważań podnieść należy, że powód nie udowodnił żądania w omawianym zakresie, nie przedłożył bowiem żadnego dowodu, który wskazywałby na rzeczywistą wysokość poniesionych kosztów związanych z obsługą pożyczki, które w istocie sprowadzały się jedynie do technicznej czynności monitorowania spłaty pożyczki.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo w omawianym zakresie.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia. Pozwana przegrała proces w stosunku 0,94. Koszty procesu obejmują wynagrodzenie pełnomocnika z wyboru powoda wysokości 900 zł (§ 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), opłata od pozwu 100 zł i opłata od pełnomocnictwa 17 zł. łącznie koszty wyniosły kwotę 1.017 zł. Pozwana nie poniosła żadnych kosztów. Wobec powyższego powodowi należy się zwrot kwoty 955,98 zł (1.017zł x 0,94).